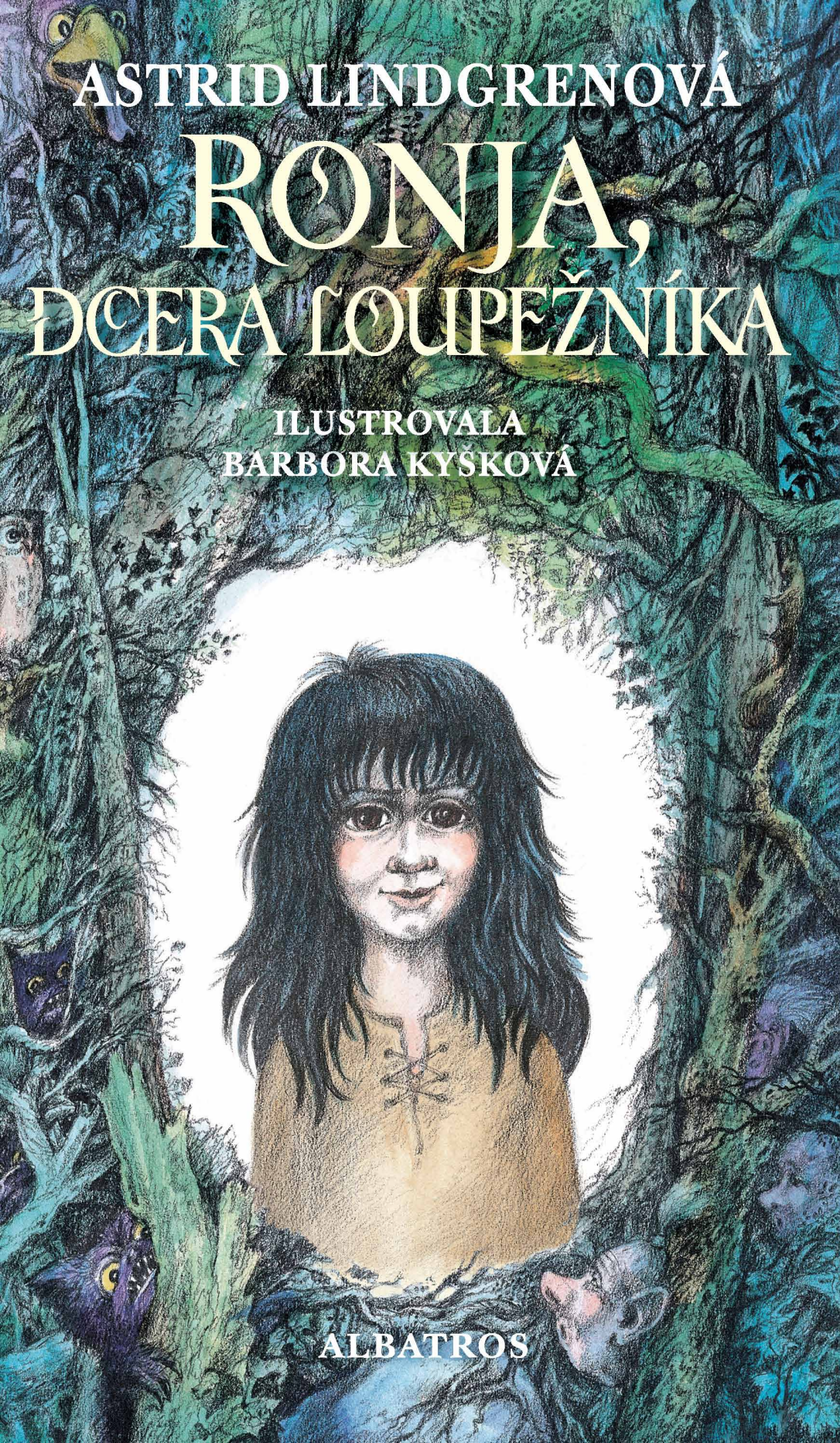

ASTRID LINDGRENOVÁ

RONJA, DCERA LOUPEŽNÍKA

ILUSTROVALA
BARBORA KYŠKOVÁ

ALBATROS

ALBATROS

Astrid Lindgrenová
RONJA, DCERA LOUPEŽNÍKA

ASTRID LINDGREN OVÁ

RONJA, DCERA LOUPEŽNÍKA

Ilustrovala Barbora Kyšková

Albatros

Přeložila Olga Kühnelová

Ronja Rövardotter

© Saltkråkan AB/Astrid Lindgren, 1981

All foreign rights shall be handled by Saltkråkan AB, SE-181 10 Lidingö, Sweden,
e-mail: info@saltkrakan.se

For further information about Astrid Lindgren's works see www.astridlindgren.com

Translation © Olga Kühnelová, 2007

Illustrations © Barbora Kyšková, 2007

ISBN 978-80-00-03277-1

1 | Ronja se narodila té noci, kdy nad horami řádila bouře. A byla to taková bouře, že všechna zvíř z Mattisova lesa vystrašeně zalezla do svých doupat a skrýší, jenom ty kruté, divé větrnice z ní měly opravdovou radost a křičely a povykovaly, když létaly kolem loupežnického hradu na Mattisově hoře. Lovisu, která se uvnitř chystala k porodu, to tak rušilo, že řekla Mattisovi:

„Odežen ty hrozné větrnice, ať je tu ticho, jinak neslyším, co zpívám!“

Lovisa si totiž zpívala, když na svět přicházelo dítě. Půjde to lehčeji, tvrdila, a dítě bude mít veselejší náтуру, když přijde na svět při písničce.

Mattis popadl kuši a střílnou vystřelil několik šípů.

„Už ať jste pryč, divé větrnice,“ křikl. „Dneska v noci se mi narodí dítě. Copak to nechápete, vy čarodějnice?“

„Dneska v noci se mu narodí dítě, hohó,“ vřískaly větrnice, „dítě bouře, to bude určitě mrňavé a ošklivé, hohó!“

Mattis vystřelil ještě jednou, přímo do hejna. Jen se mu vysmály a se zlobným jekem uletěly.

Lovisa ležela, zpívala a na svět se dralo děťátko, Mattis odháněl větrnice, jak nejlíp uměl, a jeho loupežníci zatím seděli dole ve velké kamenné síni u ohně, jedli, pili a řádili stejně jako větrnice. Nějak si těch dvanáct loupežníků muselo ukrátit dlouhou chvíli, když napjatě čekali, jak to ve věžní komůrce dopadne. Vždyť za celý jejich loupežnický život se na Mattisově hradě ještě žádné dítě nenarodilo.

Největší napětí prožíval Plešek.

„Jak dlouho to bude tomu loupežníkovi ještě trvat,“ řekl. „Jsem už starý a slabý a loupežnického života mám namále. A tak bych, ještě než umřu, rád uviděl nového loupežnického náčelníka.“

Jen to dořekl, rozlétly se dveře a dovnitř vpadl Mattis, ra-

dostí celý pryč. S jásotem běhal a skákal po celé síni a hlaholil jako bez rozumu:

„Narodilo se mi dítě! Slyšíte? Narodilo se mi dítě!“

„A copak to je?“ zeptal se Plešek ze svého kouta zvědavě.

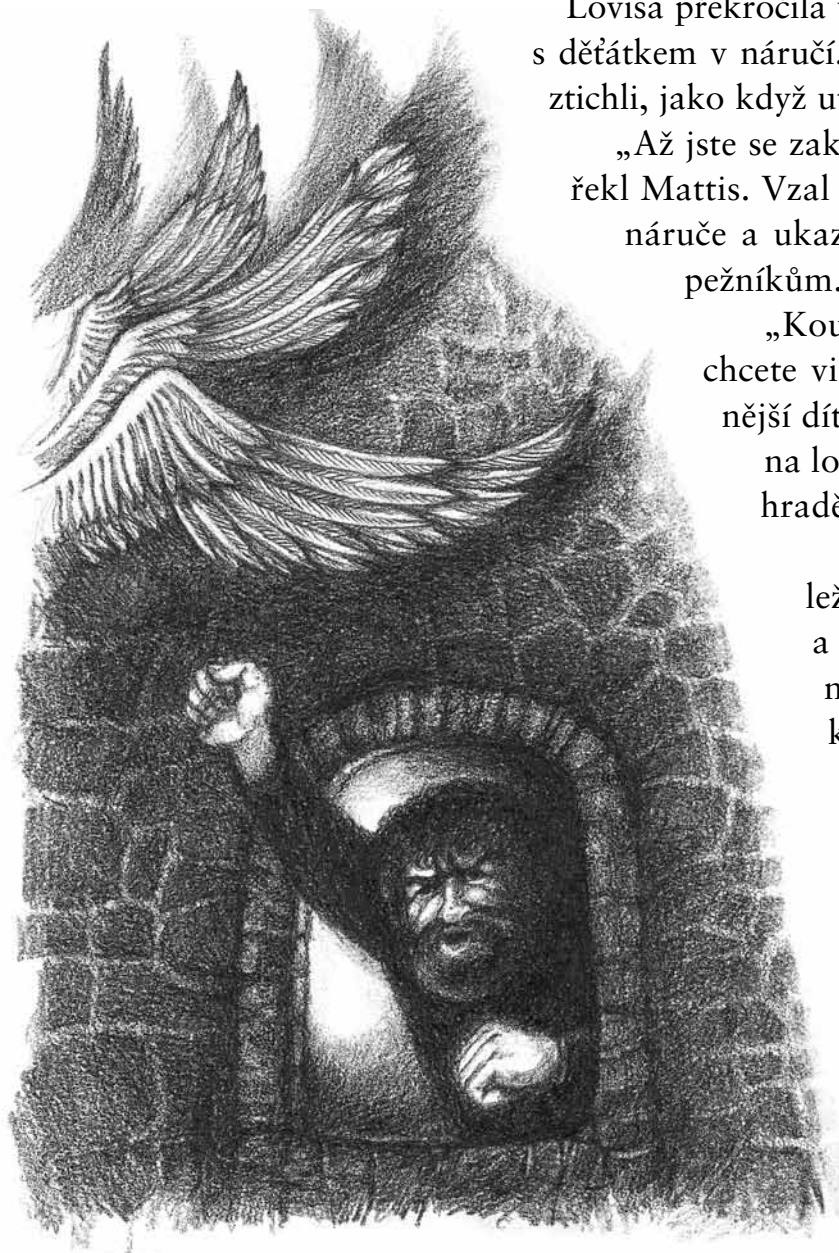
„Je to dcera – loupežnice, radost a potěšení!“ vykřikoval Mattis. „A tady ji máme, tu naši loupežnickou dcerku!“

Lovisa překročila vysoký práh s děťátkem v náručí. Loupežníci ztichli, jako když utne.

„Až jste se zakuckali, co,“ řekl Mattis. Vzal holčičku do náruče a ukazoval ji loupežníkům.

„Koukejte, jestli chcete vidět nejkrásnější dítě, co se kdy na loupežnickém hradě narodilo!“

Dcerka mu ležela na ruce a dívala se na něho doširoka otevřenýma očima.

„Je vidět, že ta holka už něčemu rozumí,“ poznamenal Mattis.

„Jak se bude jmenovat?“ zajímal se Plešek.

„Ronja,“ řekla Lovisa. „Tak jsem se rozhodla už dávno.“

„A co kdyby to byl kluk?“ namítl Plešek.

Lovisa se na něj klidně a přísně podívala.

„Když jsem se jednou rozhodla, že se moje dítě bude jmenovat Ronja, tak to BUDE Ronja!“

Pak se obrátila k Mattisovi.

„Nemám si ji už vzít?“

Ale Mattis dcerku ještě nechtěl dát z ruky. Stál a díval se s obdivem na její jasné oči, malou pusinku, bezbranné ručičky, a samou láskou se až trásl. Vtom se ozvala hromová rána, jakou v Mattisově lese ještě neslyšeli. Byla to taková rána, že i loupežníci zbledli a Pleška to povalilo na zem, jak byl slabý. Ronja slaboučce zaplakala, a to polekalo Mattise víc než hromová rána.

„Holčička mi pláče,“ křičel. „Co mám dělat, co mám dělat?“

Ale Lovisa stála klidně. Vzala od něho dítě, přiložila si je k prsu a bylo po pláči.

„To byla ale rána,“ řekl Plešek, když se trochu vzpamatoval.

„Vsadil bych se, že někde uhodilo.“

A že opravdu uhodilo a pořádně, o tom se přesvědčili, když přišlo ráno. Prastarý Mattisův hrad na samém vrcholku Mattisovy hory se roztrhl vejpůl. Od nejvyššího cimbuří po nejhlubší sklepení zela teď v hradě velká průrva.

„Ronjo, tvůj život začíná opravdu velkolepě,“ poznamenala Lovisa, když s holčičkou v náruči stála nad zborcenou zdí a dívala se na tu zkázu. Mattis zuřil jako divá zvěř. Jak se něco takového mohlo stát starému hradu jeho otců? Mattis ale nikdy dlouho nezuřil, vždycky si dokázal najít nějakou útěchu.

„No, aspoň se nebudeme muset starat o tolik chodeb, sklepení a všelijaké haraburdí. Teď už v Mattisově hradě aspoň nikdo nebude bloudit. Jen si vzpomeňte, jak tu Plešek bloudil čtyři dny, než našel cestu zpátky!“

O tom Plešek nerad slyšel. Copak za to mohl, že to tak špatně dopadlo? Chtěl se jen přesvědčit, jak velký, jak obrovský Mattisův hrad vlastně je. A zjistil, že je tak velký, až se v něm dá zabloudit. Než konečně našel cestu zpátky do velké kamenné síně, byl chudák polomrtvý strachy. Loupežníci našťestí hláholili a hulákali tak, že je bylo slyšet široko daleko. Jinak by byl netrefil nikdy.

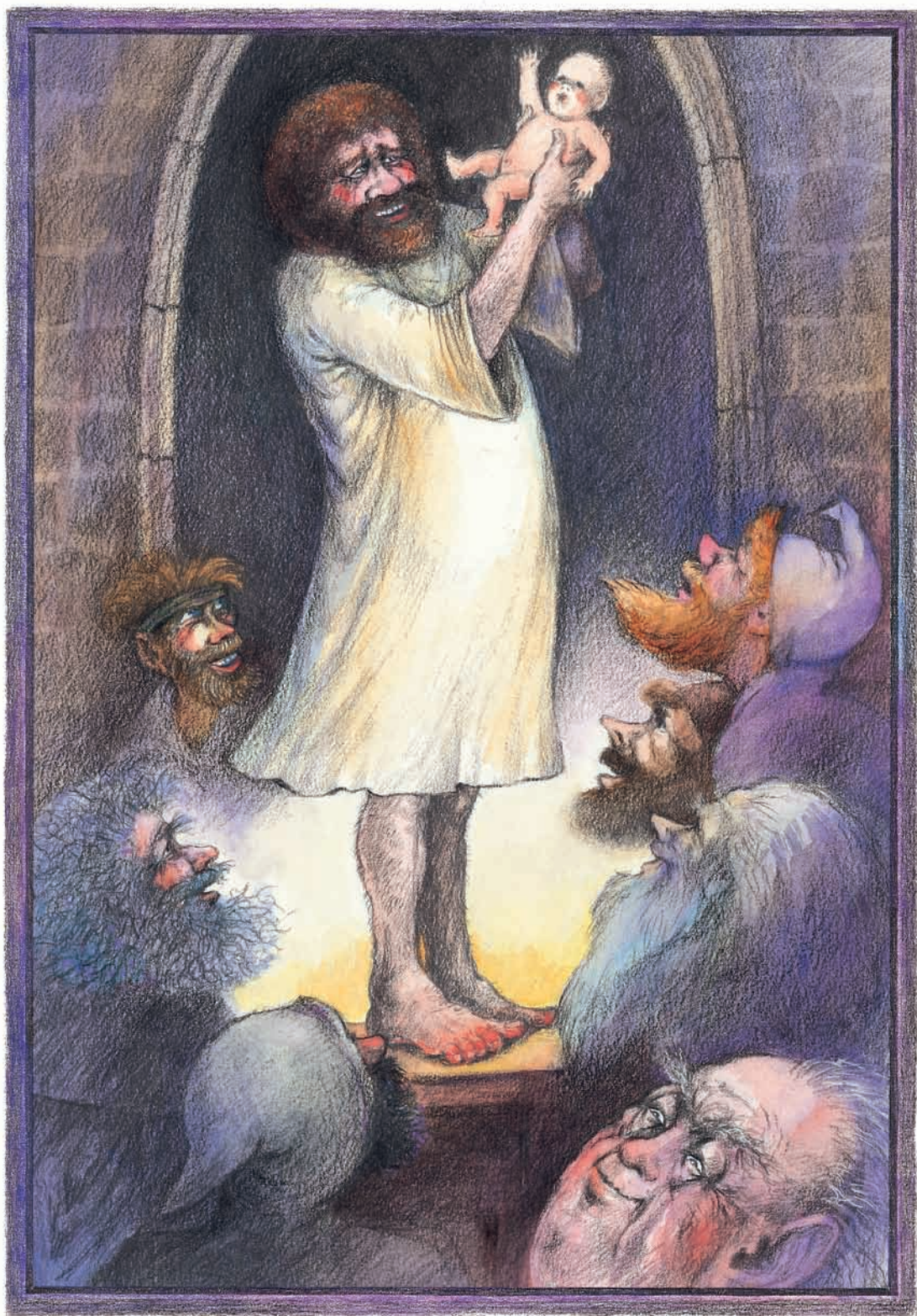
„Celý hrad jsme stejně nikdy neužívali,“ pokračoval Mattis. „A budeme dál bydlet v síních, v komorách a ve věži, kde jsme odjakživa bydleli. Rozčiluje mě jedině to, že jsme přišli o záchod. Hrom do toho uhoď, ten je teď na druhé straně. Chudák, kdo to nevydrží, než postavíme nový.“

To se ale zařídilo brzy a život v Mattisově hradě plynul jako dřív. Jen s tím rozdílem, že teď tam byla holčička, která, jak se Lovise zdálo, pobláznila Mattise i jeho kumpány. Ne že by jim bylo na škodu víc ohleduplnosti a jemnějších způsobů, ale všechno má své meze. Vypadalo povážlivě, když se dvanáct loupežníků a jeden náčelník dětinsky zubili a šklebili jenom proto, že se jedno mrně právě naučilo lézt po kamenné síni, jako by do té doby nikdo na světě neviděl větší zázrak. Ronja lezla neobyčejně rychle, protože přišla na to, jak se odrážet levou nohou, a loupežníkům to připadalo neodolatelné. Ale když se to vezme kolem a kolem, lézt se naučí většina dětí, říkala Lovisa. Není třeba, aby kvůli tomu jejich otcové bůhvíjak jásali a zapomínali pro to na všechno ostatní, a dokonce zanedbávali svou práci.

„Má snad Borka převzít loupežnické řemeslo i tady, v Mattisově lese?“ ptala se ostře Lovisa, když loupežníci s Mattisem v čele vpadli domů jako bouře jenom proto, aby se podívali, jak Ronja papá svou kaši, než ji Lovisa uloží do zavěšené kolébky.

Ale Mattis tyhle řeči neposlouchal.

„Ronjo moje, holubičko moje malá,“ vykřikoval, když se k němu Ronja hnala jako šipka přes celou síň, odrážejíc se levou nohou, sotva vstoupil do dveří. A pak seděl se svou malou

holubičkou na klíně a krmil ji kaší, zatímco dvanáct jeho loupežníků přihlíželo.

„Děťátko moje, v těchhle malinkatých ručičkách už držíš moje loupežnické srdce,“ řekl. „Sám nevím proč, ale je to tak.“

„Můžu si ji chvilku pochovat?“ žadonil Plešek a Mattis mu položil Ronju do náruče, jako by to bylo zlaté vejce.

„Tady máš toho náčelníka lupičů, o kterém jsi pořád mluvil. A nepusť ji na zem, nebo je s tebou ámen.“

Ale Plešek se na Ronju jen usmíval bezzubými ústy.

„Skoro nic to neváží,“ řekl udiveně a několikrát ji zvedl do výšky.

To Mattise rozzlobilo a děcko mu vytrhl.

„A co jsi čekal, troubo? Obrovského, tlustého náčelníka lupičů s pupkem a bradkou, ne?“

Tak loupežníci poznali, že si k téhle holčičce nemohou dovolit žádné poznámky, jestli chtějí, aby byl Mattis v dobré míře. Když se rozzlobil, nebyla s ním žádná legrace. A tak hned jeden přes druhého začali vychvalovat a opěvovat novorozeňátko. Vyprázdnili také k jeho poctě mnoho džbánek piva a Mattis se rozveselil. Usadil se mezi ně na čestné místo a znovu a znovu předváděl své podivuhodné dítě.

„Až se to Borka dozví, pukne vzteky,“ řekl Mattis. „Ať si pěkně dřepí v tom svém pelechu lotrovském a skřípe zubama závistí, hromy a blesky, to bude skřípění, že si všechny větrnice a šedivíci z Borkova lesa budou muset zacpat uši, za to vám ručím!“

Plešek spokojeně přikývl a zachichotal se:

„To se ví, Borka pukne vzteky. Protože teďka bude Mattisův rod žít dál, kdežto s Borkovým to jde do horoucích pekel.“

„Jo,“ řekl Mattis, „rovnou do pekel, u všech ďasů! Co já vím, tak se Borka na žádného potomka nezmohl a asi už nezmůže!“ Miska s kaší stála vzadu na plotně a Mattisovy loupežnické tlapy byly trochu nemotorné, takže se mnoho kaše rozlilo po zemi, navíc Ronja každou chvíli drcla do lžičky a kaše vystříkla

Mattisovi do obličeje. Poprvé se loupežníci tak rozchechtali, až se Ronja dala do pláče, ale brzy přišla na to, že udělala něco veselého, a tak to s radostí opakovala. Z toho ovšem větší zába-
vu měli loupežníci než Mattis. I když jinak se Mattisovi zdálo všechno, co Ronja vyváděla, neobyčejné, jako by tu něco takového ještě jakživo nebylo.

Dokonce i Lovisa se musela smát, když viděla, jak sedí s dcerkou na klíně a kaší ve vlasech.

„Drahý Mattisi, nikdo by nevěřil, že jsi nejmocnější loupežník všech hor a lesů! Kdyby tě teď viděl Borka, smíchy by se potrhal!“

„To bych ho brzy odnaučil,“ řekl Mattis klidně.

Borka byl arcinepřítel. Zrovna jako Borkův otec a děd byli arcinepřátelé Mattisova otce a děda. Oba rody si ležely ve vlasech vlastně už od nepaměti. Odjakživa provozovaly loupežnické řemeslo, vždycky byly postrachem pro počestné lidi, kteří museli projíždět se svými koňmi, vozy a fůrami hlubokým lesem.

„Pánbůh pomáhej tomu, kdo musí Loupežnickou stezkou,“ říkali lidé a mysleli tím úzký horský průsmyk mezi Borkovým a Mattisovým lesem. Tam loupežníci vždycky číhali a bylo jedno, jestli to byli Borkové nebo Mattisové. Pro oloupené to vyšlo nastejno. Ovšem pro Mattise a Borku to byl velký rozdíl. Bojovali o svou kořist na život a na smrt a vesele se přepadali navzájem, když Loupežnickou stezkou neprojíždělo dost povozů.

O tom všem Ronja nic nevěděla, byla příliš malá. Nechápala, že její otec je obávaný náčelník loupežníků. Pro ni to byl prostě vousatý hodný Mattis, který zpíval, smál se a krmil ji kaší, a toho měla ráda.

Rostla každým dnem a pomalu začala objevovat okolní svět. Dlouho si myslela, že kamenná síň je celý svět. Tam se jí líbilo, tam sedávala v bezpečí pod ohromným dlouhým stolem a hrála si se šíškami a kamínky, které jí Mattis nasbíral. Kamenná síň měla pro takové dítě velký půvab. Bylo tu veselo a dalo se tu přiučit spoustě věcí. Ronje se líbilo, když loupežníci večer zpívali u ohně.

Sedávala tiše pod stolem a poslouchala, až uměla všechny loupežnické písničky. Potom zanotovala jasným hlasem a Mattis byl u vytržení, jak krásně jeho jedinečné dítě zpívá. I tancovat se naučila. Když se loupežníci pořádně rozdováděli, tančili a skákali kolem dokola jako blázni, a Ronja si brzy všimla, jak se to dělá. A tak tančila a skákala jako loupežníci a Mattis z toho měl velkou radost. A když se pak loupežníci nahnuli ke stolu, aby se svlažili pivem, opěvoval svou dceru.

„Je krásná jako malá víla, to musíte uznat! Zrovna tak jemná, zrovna tak tmavooká a zrovna tak černovlasá. V životě jste tak hezké dítě neviděli, to musíte uznat!“

A loupežníci pokyvovali hlavou a souhlasili. Ronja sedávala dál pod stolem se svými šiškami a kamínky, a když pozorovala nohy loupežníků v huňatých kožešinách, představovala si, že to jsou divoké kozy. Dívala se na ně v chlívků, když je Lovisa dojila.

Sotva však viděla během svého krátkého života víc. A o tom, co bylo kolem hradu, nevěděla nic. Jednoho krásného dne však Mattis pochopil – ačkoliv se mu to moc nelíbilo – že už přišel čas.

„Loviso,“ řekl ženě. „Holka se musí naučit žít v Mattisově lese. Pusť ji ven!“

„Tak vida, konečně jsi na to přišel,“ poznamenala Lovisa. „Kdyby bylo po mém, stalo by se to už dávno.“

A tak Ronja mohla běhat, kam se jí zachtělo. Ale nejdříve ji musel Mattis poučit.

„Dej si pozor na divé větrnice, trpaslíky šedivíky a Borkovy loupežníky,“ řekl.

„A jak poznám, kdo je divá větrnice, kdo trpaslík šedivík a kdo Borkův loupežník?“ zeptala se Ronja.

„To uvidíš,“ utrousil Mattis.

„No dobře,“ řekla Ronja.

„A dej si pozor, ať v lese nezabloudíš,“ pokračoval Mattis.

„A co mám dělat, když v lese zabloudím?“ zeptala se Ronja.

„Musíš najít správnou cestu,“ odpověděl Mattis.

„No dobře,“ řekla Ronja.

„A dej pozor, ať nespadneš do řeky,“ poučoval ji Mattis.

„A co mám dělat, když spadnu do řeky?“ zeptala se Ronja.

„Plavat,“ řekl Mattis.

„No dobře,“ souhlasila Ronja.

„A dej pozor, ať nespadneš do Pekelné tlamy,“ pokračoval Mattis. Měl na mysli průrvu, která půlila Mattisův hrad.

„A co mám dělat, když spadnu do Pekelné tlamy?“ zeptala se Ronja.

„To už nemusíš dělat nic,“ řekl Mattis a pak zařval, div se mu prsa neroztrhla.

„No dobře,“ pípla Ronja, když Mattis přestal řvát.

„Já tedy do Pekelné tlamy padat nebudu. Ještě něco?“

„Jo,“ řekl Mattis. „Ale to ostatní poznáš sama. A teď už jdi!“

A tak Ronja šla. Brzy poznala, jak byla hloupá, když si myslela, že kamenná síň je celý svět. Ani ohromný Mattisův hrad nebyl celý svět. Ani ohromná Mattisova hora nebyla celý svět. Svět byl mnohem větší. Svět byl takový, až člověk ztrácel dech. Samozřejmě slyšela, jak si Mattis s Lovisou povídají o životě kolem hradu. Třeba o řece si povídali. Ale teprve když viděla, jak se prudce valí pod Mattisovou horou, pochopila, co to řeka je. I o lese mluvili. Ale teprve když viděla, jak je tmavý a jak šumí stromy, pochopila, co je les, a tiše se zasmála, jenom tak, z radosti, že řeky a lesy prostě jsou. Jak by to nebylo k smíchu! Nechtěla věřit, že jsou tak velké stromy a že je tolik vody!

Šla stezkou přímo do divokého lesa, až přišla k tůňce. Dál už nesmí, řekl jí Mattis. Tůňka se černala mezi tmavými smrky, bíle svítily jen pohupující se lekníny na hladině. Ronja nevěděla, že to jsou lekníny, ale dlouho se na ně dívala a smála se, prostě proto, že jsou.

Celý den zůstala u tůňky a dělala všelicos, co předtím nikdy nezkusila. Házela do vody smrkové šišky a smála se, když poznala, že odplouvají, cáká-li nohama. Takovou legraci ještě nikdy nezažila. V nohou cítila radost a volnost, když mohla cákat, a ještě větší, když mohla šplhat. Kolem tůňky byly velké, mechem porostlé kameny, po kterých se dalo lézt, a plno smrků a borovic, po kterých se dalo šplhat. Ronja ležla a šplhala, až slunce začalo klesat za hřeben lesa. Snědla chléb a vypila mléko, které měla s sebou v malém koženém vaku. Pak si lehla do mechu, aby si chvilku odpočinula. Vysoko nad ní šuměly stromy. Ležela a dívala se na ně a tiše se smála jen proto, že jsou. Potom usnula.

Když se probudila, byl už večer a vysoko nad vršky stromů svítily hvězdy. Ronja je viděla a pochopila, že svět je ještě větší, než si myslela. A bylo jí smutno, že na ně nedosáhne, ať se natahuje sebevíc.